

EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

8. detsember 2011 *

Kohtuasjas C-386/10 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 29. juulil 2010 esitatud apellatsioonkaebus,

Chalkor AE Epexergias Metallon, asukoht Ateena (Kreeka), keda esindas I. Forrester, QC,

apellant,

teine menetlusosaline:

Euroopa Komisjon, esindajad: E. Gippini Fournier ja S. Noë, keda abistas *barrister* B. Doherty, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja esimeses kohtuastmes,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja esimees J.N. Cunha Rodrigues, kohtunikud U. Lõhmus, A. Rosas (ettekandja), A. Ó Caoimh ja A. Arabadjiev,

kohtujurist: E. Sharpston,
kohtusekretär: vanemametnik L. Hewlett,

arvestades kirjalikus menetluses ja 12. mai 2011. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Oma apellatsioonkaebuses palub Chalkor AE Epexergasias Metallon (edaspidi „Chalkor”) tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 19. mai 2010. aasta otsuse kohtuasjas T-21/05: Chalkor vs. komisjon (EKL 2010, lk II-1895, edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus”), millega kohus jättis osaliselt rahuldamata tema nõude tühistada talle komisjoni 3. septembri 2004. aasta otsuse K(2004) 2826, mis käsitleb [EÜ] artikli 81 ja EMP lepingu artikli 53 kohaldamise menetlust (juhtum COMP/E-1/38.069 – Sanitaartehnilised vasktorud) (edaspidi „vaidlusalune otsus”), artikli 2 punkti d alusel määratud trahvi summa või vähendada seda.

Õiguslik raamistik

- 2 Nõukogu 6. veebruari 1962. aasta määruse nr 17 esimene määrus asutamislepingu artiklite [81] ja [82] rakendamise kohta (EÜT 1962, 13, lk 204; ELT eriväljaanne 08/01, lk 3) artikli 15 lõikes 2 on sätestatud:

„Komisjon võib otsusega määrata ettevõtjatele või ettevõtjate ühendustele trahvi 1000 – 1 000 000 arvestusühikut või sellest suurema summa ulatuses, mis ei ületa 10% iga rikkumises osalenud ettevõtte eelneva aasta käibest, kui need tahtlikult või hooletusest:

a) rikuvad [EÜ] artikli [81] lõiget 1 või artiklit [82]; või

b) rikuvad artikli 8 lõike 1 alusel määratud kohustusi.

Trahvisummat määrates võetakse arvesse nii rikkumise raskusastet kui ka kestust.”

- 3 Määrus nr 17 tunnistati kehtetuks ning asendati nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määrusega (EÜ) nr 1/2003 asutamislepingu artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieskirjade rakendamise kohta (EÜT 2003, L 1, lk 1; ELT eriväljaanne 08/02, lk 205), mida kohaldatakse alates 1. maist 2004.

4 Määruse nr 1/2003 artikli 23 lõiked 2 ja 3 on sõnastatud järgmiselt:

„2. Komisjon võib oma otsusega määrata ettevõtjatele ja ettevõtjate ühendustele trahve, kui need tahtlikult või ettevaatamatuse tõttu:

a) rikuvad asutamislepingu artiklit 81 või 82; [...]

[...]

Ühegi rikkumises osalenud ettevõtja ja ettevõtjate ühenduse puhul ei tohi trahv ületada 10 % selle eelmise majandusaasta kogukäibest.

[...]

3. Trahvisumma määramisel võetakse arvesse nii rikkumise raskust kui ka kestust.”

5 Selle määruse artiklis 31 on sätestatud:

„Euroopa Kohtul on täielik pädevus läbi vaadata otsused, millega komisjon on määranud trahvid või karistumaksud. Euroopa Kohus võib määratud trahvi või karistusmaksu tühistada, seda vähendada või suurendada.”

- 6 Komisjoni teatise „Suunised määruse nr 17 artikli 15 lõike 2 ja ESTÜ asutamislepingu artikli 65 lõike 5 kohaselt määratavate trahvide arvutamise meetodi kohta” (EÜT 1998, C 9, lk 3; ELT eriväljaanne 08/01, lk 171; edaspidi „suunised”), mis kuulus kohaldamisele vaidlusaluse otsuse tegemise ajal, preambul kõlas järgmiselt:

„[S]uunistes kirjeldatud põhimõtted peaksid tagama komisjoni otsuste läbipaistvuse ja erapooletuse nii ettevõtjate kui ka Euroopa Ühenduste Kohtu silmis, samas säilitades kaalutusõiguse, mis asjakohaste õigusaktide alusel on komisjonile antud trahvide määramiseks 10% piires kogukäibest. Seda kaalutusõigust tuleb siiski kasutada ühtse ja mittediskrimineeriva poliitika kohaselt, mis on kooskõlas konkurentsieskirjade rikkumise eest karistamise eesmärkidega.

Trahvisumma kindlaksmääramise uus meetod põhineb järgmistel eeskirjadel, kusjuures lähtutakse põhisummast, mida suurendatakse raskendavate või vähendatakse kergendavate asjaolude arvessevõtmiseks.”

- 7 Suuniste punktist 1 tuleneb, et „[p]õhisumma määratakse kindlaks rikkumise raskusastme ja kestuse põhjal, mis on ainsad määruse nr 17 artikli 15 lõikes 2 osutatud kriteeriumid.”
- 8 Rikkumise raskusastme osas on suuniste punktis 1 A sätestatud, et rikkumise raskuse hindamisel tuleb arvesse võtta selle laadi, tegelikku mõju turule, kui seda saab mõõta, ja asjakohase geograafilise turu suurus. Rikkumised jagunevad kolme kategooriasse: kerged rikkumised, rasked rikkumised ja väga rasked rikkumised.

- 9 Suuniste kohaselt on väga rasked rikkumised eelkõige horisontaalsed piirangud, näiteks „hinnakartellid” ja turujagamiskvoodid. Võimalik trahvi põhisumma on „rohkem kui 20 miljonit [eurot]”. Suunistes tuuakse esile vajadust kohaldada erinevat põhisummat, et võtta arvesse toimepandud rikkumise laadi, rikkujate tegelikku majanduslikku suutlikkust põhjustada olulist kahju muudele turuosalistele, eeskätt tarbijatele, trahvi hoiatavat mõju ning ettevõtjate õigus- ja majandusteadmisi ning infrastruktuure, mis võimaldavad neil kindlaks teha, et nende tegevus kujutab endast rikkumist. Samuti on täpsustatud, et kui rikkumine hõlmab mitut ettevõtjat, võib osutada vajalikuks võtta arvesse konkreetse juhtumi kaalu ja seega rikkumise tegelikku mõju igale konkureerivale ettevõtjale, eeskätt juhul, kui samalaadseid rikkumisi toimepaneivate ettevõtjate suurus erineb üksteisest oluliselt.
- 10 Rikkumiste kestuse osas eristatakse suunistes lühiajalisi rikkumisi, mis on üldiselt lühemad kui üks aasta, keskmise kestusega rikkumisi, mis üldiselt kestavad ühe aasta kuni viis aastat, ning pikaajalisi rikkumisi, mis on üldiselt pikemad kui viis aastat. Viimaste puhul on ette nähtud, et rikkumise raskusastme põhjal määratud trahvi lisasummat võib suurendada kuni 10 % aasta kohta. Suunistega muudeti rangemaks ka trahvisumma suurendamist pikaajaliste rikkumiste eest, et kehtestada tõhusad sanktsioonid piirangute puhul, millel on pikka aega olnud kahjulik mõju tarbijatele, ning kannustada kindlasti rikkumisest teatama või komisjoniga koostööd tegema.
- 11 Suuniste punkti 2 kohaselt võidakse trahvi põhisummat suurendada raskendavatel asjaoludel, näiteks kui sama ettevõtja või samad ettevõtjad panevad uuesti toime sama laadi rikkumise. Suuniste punktist 3 ilmneb, et seda põhisummat võidakse vähendada, kui ilmnevad kergendavad asjaolud, milleks on näiteks ettevõtja puhtalt passiivne või käsutäitja roll rikkumises, kokkulepete täitmata jätmine või ettevõtja tõhus koostöö menetluses, mis jääb väljapoole komisjoni teatist, mis käsitleb trahvide

määramata jätmist või vähendamist kartellide puhul (EÜT 1996, C 207, lk 4; edaspidi „koostööteatis”).

- 12 Suunised asendati alates 1. septembrist 2006 suunistega määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 punkti a kohaselt määratavate trahvide arvutamise meetodi kohta (ELT 2006, C 210, lk 2).
- 13 Koostööteatises määratletakse, millistel tingimustel võib komisjoni poolt kartelli-kokkuleppe suhtes läbiviidava uurimise käigus temaga koostööd tegevaid ettevõtjaid neil muidu tasumisele kuuluvast trahvist vabastada või seda vähendada. Selle teatise B jaost tuleneb, et ettevõtja puhul, kes teavitab komisjoni kartellist enne, kui komisjon on alustanud uurimist, tingimusel et komisjonil ei ole piisavalt teavet, et tõendada teatatud kartelli olemasolu, või kes esimesena esitab määravad tõendid kartelli olemasolu kohta, vähendatakse trahvisummat vähemalt 75 % või jäetakse talle trahv üldse määramata. Selle teatise D jao kohaselt vähendatakse ettevõtja trahvisummat 10–50 % eeskätt juhul, kui enne vastuväiteteatise saatmist on ta komisjonile esitanud teavet, dokumente või muid tõendeid, mis aitavad tuvastada toimepandud rikkumist.
- 14 Koostööteatis asendati alates 14. veebruarist 2002 komisjoni teatisega, mis käsitleb kaitset trahvide eest ja trahvide vähendamist kartellide puhul (EÜT 2002, C 45, lk 3; ELT eriväljaanne 08/02, lk 155). Siiski kohaldas komisjon käesolevas kohtuasjas koostööteatist, kuna ettevõtjad lähtusid komisjoniga koostööd tehes sellest koostööteatisest.

Vaidluse taust

- 15 Chalkor on Kreeka õiguse alusel asutatud äriühing, mis on noteeritud Ateena (Kreeka) börsil. Koos teiste vasest ja vasesulamitest pooltoodete tootjatega osales apellant kartellikokkuleppes, mis seisnes hindade fikseerimises, turgude jagamises ja sanitaartechniliste vasktorude turgu käsitleva konfidentsiaalse teabe vahetamises.
- 16 Pärast kontrolle ja uurimisi võttis komisjon 3. septembril 2004 vastu vaidlusaluse otsuse, mille kokkuvõte avaldati 13. juuli 2006. aasta *Euroopa Liidu Teatajas* (ELT L 192, lk 21).
- 17 Komisjon leidis vaidlusaluse otsuse põhjendustes 458 ja 459, et kõnealune rikkumine avaldus kolmel erineval, kuid seotud kujul. Kartellikokkuleppe esimene osa seisnes teatud liiki katmata sanitaartechniliste vasktorude „SANCO-tootjate” vahel sõlmitud kokkulepetes (edaspidi „SANCO kokkulepped”). Kõnealuse rikkumise teine osa hõlmas kokkuleppeid, mis olid sõlmitud plastkatttega sanitaartechniliste vasktorude „WICU ja Cuprotherm'i tootjate” vahel (edaspidi „WICU ja Cuprothermi kokkulepped”). Viimaks puudutas kartellikokkuleppe kolmas osa kokkuleppeid, mis olid sõlmitud katmata sanitaartechniliste vasktorude tootjatest koosneva suurema rühma piires ning mida kutsuti „laiendatud Euroopa kokkulepped” (edaspidi „laiendatud Euroopa kokkulepped”).
- 18 Vaidlusaluse otsuse põhjendusest 216 ilmneb, et Chalkor osales „laiendatud Euroopa kokkulepete” kartellis ning et selles rühmas osalejate arv oli algselt viis (edaspidi „viie rühm”). Sellest põhjendusest tuleneb, et pärast Chalkori ja kolme muu ettevõtja liitumist suurenes selles rühmas osalejate arv üheksani (edaspidi „üheksa rühm”). Komisjoni arvates püüdsid viie rühma ja üheksa rühma liikmed tasakaalustada katmata sanitaartechniliste vasktorude turgu, toetudes ühe vaatlusaasta turuosadele, et

ette näha eesmärk turuosadele tulevikus. Komisjon leidis vaidlusaluse otsuse põhjenduses 192, et need liikmed olid kokku leppinud tundliku sisuga teabe vahetamises, turuosade jagamises, müügiimahtude järgimises, turgude „eestvedajate” mehhanismis ning hindade kooskõlastamises, mis hõlmab hinnakirju, „hinnajuhiste” kohaldamist ja allahindlusi.

- 19 Mis puudutab Chalkori toime pandud rikkumise kestust, siis märkis komisjon vaidlusaluse otsuse põhjenduses 597, et kõnealune rikkumine algas hiljemalt 29. augustil 1998 ning see lõppes septembris 1999.
- 20 Vaidlustatud otsuses määras komisjon määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 23 ning määruse nr 17 artikli 15 lõike 2 alusel trahvid. Selleks et määrata kindlaks trahvide summa, kohaldas komisjon suunistes määratletud meetodit.
- 21 Võttes arvesse rikkumise laadi, tegelikku mõju turule, asjakohase geograafilise turu ulatust ning selle turu suurust, leidis komisjon, et asjaomased ettevõtjad panid toime väga raske rikkumise.
- 22 Komisjon tuvastas vaidlusaluses otsuses neli rühma, mis tema arvates peegeldavad ettevõtjate olulisust kõnealuses rikkumises. Apellant kuulus neljandasse kategooriasse.

- 23 Vaidlusaluse otsuse põhjenduse 683 kohaselt määrati turuosad kindlaks iga rikkuja käibe alusel, mis saadi sanitaartechniliste torude müügist katmata sanitaartechniliste vasktorude ja plastkattega sanitaartechniliste vasktorude turul. Selle otsuse põhjendusest 692 ilmneb, et nende ettevõtjate turuosasid, kes ei müünud WICU ja Cuprothermi torusid, arvutati nii, et nende käive, mis saadi katmata sanitaartechnilistelt vasktorudelt, jagati katmata sanitaartechniliste vasktorude ja plastkattega sanitaartechniliste vasktorude turu kogusuurusega.
- 24 Komisjon määras Chalkori trahvi lähtesumma suuruseks 9,8 miljonit eurot. Nagu ka teiste ettevõtjate puhul, suurendas komisjon trahvi lähtesummat 10 % rikkumise täis-aasta kohta ning 5 % kogu ülejäänud ajavahemiku eest, mis on kuus kuud või rohkem, kuid vähem kui üks aasta. Kuna Chalkor osales kartellikokkuleppes 12 kuud, tuleb selle ettevõtja trahvi lähtesummat 9,8 miljonit eurot suurendada 10 %, mille tulemusel on trahvi kogusumma 10,78 miljonit eurot.
- 25 Komisjon vähendas koostööteatise punkti D alusel Chalkori trahvisummat 15%. Trahvi lõppsumma oli seega 9,16 miljonit eurot.

Menetlus Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

- 26 Üldkohtule esitatud hagi põhjendamiseks esitas apellant kuus väidet, mis puudutasid vastavalt kartellikokkuleppes tema osalemise sunniviisilisuse arvesse võtmata jätmist, trahvi lähtesumma vale kindlaksmääramist, trahvi lähtesumma vale suurendamist

rikkumise kestuse alusel, kergendavate asjaolude arvesse võtmata jätmist, koostööteatise vale kohaldamist ning trahvi ebaproportsionaalset suurust.

- 27 Enne kui Üldkohus analüüsis apellandi esitatud väiteid, meenutas see kohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 61–64 komisjoni poolt konkurentsi valdkonnas vastu võetud otsuste kohtuliku kontrolli põhimõtteid.
- 28 Teise väite analüüsimise käigus tões Üldkohus, et komisjon ei kontrollinud küsimust, kas rikkuja, kes osales kartellikokkuleppe ühesainsas osas, paneb toime vähem raske rikkumise määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 3 tähenduses, kui rikkuja, kes sama kartellikokkuleppe raames osaleb kõigis selle osades. See oli iseäranis oluline küsimus käesolevas asjas, kuna apellant osales vaid laiendatud Euroopa kokkulepetes ning teda ei loetud vastutavaks kartellikokkuleppe kahe ülejäänud osa, nimelt SANCO kokkulepete ning WICU ja Cuprothermi kokkulepete puhul. Selle tulemusel vähendas Üldkohus trahvi 10%.
- 29 Apellandi ülejäänud väited lükkas Üldkohus tagasi.

Poolte nõuded ja menetlus Euroopa Kohtus

- 30 Chalkor palub Euroopa Kohtul:
- tühistada vaidlustatud kohtuotsus täielikult või osas, milles jäeti rahuldamata tema nõue tühistada vaidlusaluse otsuse artikkel 1;

- tühistada talle määratud trahv täielikult või vähendada seda oluliselt või võtta mõni muu kohane meede, ning
- mõista komisjonilt välja kohtukulud, sealhulgas Üldkohtu menetlusega kaasnevad kulud.

31 Komisjon palub Euroopa Kohtul:

- jätta apellatsioonkaebus rahuldamata ja
- mõista kohtukulud välja apellandilt.

32 Euroopa Kohus otsustas üldkoosolekul, et käesolev kohtuasi tuleb läbi vaadata ilma kohtujuristi ettepanekuta ning kohtuistung pidada samal päeval kui kohtuasjas C-389/10 P: KME Germany jt vs. komisjon, mis puudutab sama kartellikokkulepet. Kuna apellant esitas väite õigusnormi rikkumise kohta, kuna Üldkohus teostas piiratud kohtulikku kontrolli ning kuna selle väite olid apellandid esitanud nii selles kohtuasjas kui ka kohtuasjas C-272/09 P: KME Germany jt vs. komisjon, milles kohtuistung toimus varem ning mis puudutas paralleelset kartellikokkulepet tööstuslike vasktorude turul, paluti pooltel siiski võtta suuliste seisukohtade ärakuulamiseks peetaval kohtuistungil arvesse kohtujurist Sharpstoni 10. veebruari 2011. aasta ettepanekut selles kohtuasjas.

Apellatsioonkaebus

33 Chalkor esitab neli väidet, mis puudutavad vastavalt valet kohtulikku kontrolli, võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumist, Üldkohtu poolt trahvi ülevaatamise ebamõistlikku ja meelevaldset laadi ning nende põhjenduste puudumist, mis õigustaksid talle määratud trahvi.

Esimene ja teine väide, et rikutud on õigusnormi, kuna Üldkohus teostas piiratud kohtulikku kontrolli, ning rikutud on võrdse kohtlemise põhimõtet

Poolte argumendid

34 Oma esimeses väites kritiseerib apellant Üldkohtu kasutatud meetodit, et kontrollida, kas talle määratud trahv oli kohane, õige ja proportsionaalne talle etteheidetud tegevuse raskuse ja kestusega. Oma teises väites heidab ta Üldkohtule ette, et ta ei võtnud arvesse erinevusi, mis eristavad tema tegevust viie rühma omast, ning järelikult ei määranud karistust piisavalt individuaalselt kindlaks. Kuna need kaks väidet puudutavad karistuse kontrollimist Üldkohtu poolt, tuleb neid analüüsida koos.

35 Apellant vaidleb kõigepealt vastu kontrollimeetodile, mida Üldkohus on kirjeldanud vaidlustatud kohtuotsuse punktides 61–64. Need punktid on sõnastatud järgmiselt:

„61 Seega peab Üldkohus [vaidlusaluse] otsusega määratud trahvide seaduslikkuse kontrollimise raames kindlaks tegema, kas komisjon teostas oma kaalutusõigust vastavalt suunistes sätestatud meetodile, ja kui kohus tuvastab, et komisjon ei ole meetodit järginud, peab kohus kontrollima, kas see kõrvalekaldumine on õigustatud ja õiguslikult piisavalt põhjendatud. Siinkohal tuleb märkida, et Euroopa Kohus on kinnitanud esiteks suuniste enda põhimõtte ja teiseks neis kehtestatud meetodi kehtivust (Euroopa Kohtu 28. juuni 2005. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P – C-208/02 P ja C-213/02 P: Dansk Rørindustri jt vs. komisjon, EKL 2005, lk I-5425, punktid 252–255, 266, 267, 312 ja 313).

- 62 Suuniste vastuvõtmisest tulenev komisjoni kaalutusõiguse piiramine ei ole tegelikult vastuolus komisjonile sisulise kaalutlusruumi säilitamisega. Suunistes on erinevaid paindlikke elemente, mis võimaldavad komisjonil oma kaalutusõigust kasutada kooskõlas määruste nr 17 ja nr 1/2003 sätetega, nagu Euroopa Kohus neid on tõlgendanud (eespool [...] viidatud kohtuotsus Dansk Rørindustri jt vs. komisjon, punkt 267).
- 63 Seega, sellistes valdkondades, kus komisjonil on kaalutlusruum näiteks osas, mis puudutab suurendamismäära kohaldamist kestuse alusel, piirdub nende hinnangute seaduslikkuse kontroll ilmse hindamisvea puudumise kontrollimisega (vt selle kohta Üldkohtu 18. juuli 2005. aasta otsus kohtuasjas T-241/01: Scandinavian Airlines System vs. komisjon, EKL 2005, lk II-2917, punktid 64 ja 79).
- 64 Komisjoni kaalutusõigus ja selle piirid ei mõjuta ka põhimõtteliselt seda, kuidas kohus teostab oma täielikku pädevust (Üldkohtu 8. juuli 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-67/00, T-68/00, T-71/00 ja T-78/00: JFE Engineering jt vs. komisjon, EKL 2004, lk II-2501, punkt 538), mis annab talle õiguse komisjoni määratud trahvi summa tühistada, seda vähendada või suurendada (vt selle kohta Euroopa Kohtu 8. veebruari 2007. aasta otsus kohtuasjas C-3/06 P: Groupe Danone vs. komisjon, EKL 2007, lk I-1331, punktid 60–62, ja Üldkohtu 21. oktoobri 2003. aasta otsus kohtuasjas T-368/00: General Motors Nederland ja Opel Nederland vs. komisjon, EKL 2003, lk II-4491, punkt 181).”
- 36 Tuginedes F. Jacobsi ekspertiisile, mis on lisatud apellatsioonkaebusele, kinnitab apellant, et Üldkohus ei kasutanud oma täielikku pädevust, vaid piirdus selle kontrollimisega, kas komisjon kohaldas suuniseid. Nimelt kritiseerib ta vaidlustatud kohtuotsuse punkti 177, milles Üldkohus lükkas tagasi tema argumendid põhjusel, et nende argumentidega seatakse kaudselt kahtluse alla suunistega kehtestatud trahvisummade arvutamise süsteem. Kohtupraktika kohaselt ei ole Üldkohtu jaoks kohustuslikud

suunised, vaid ta peab ise kontrollima, kas trahv on proportsionaalne õigusvastase teo raskusega.

- 37 Põhjaliku kontrolli kohustust on kinnitatud Euroopa Liidu põhiõiguste hartas (edaspidi „harta”) ning ELTL artiklis 261 koostoimes harta artiklitega 47 ja 49. Tulenevalt hartat puudutavatest selgitustest viiakse harta artikliga 47 liidu õiguses ellu 4. novembril 1950 Roomas alla kirjutatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (edaspidi „EIÕK”) artikli 6 lõikega 1 tagatud kaitse. Selles osas väidab apellant, et menetlus konkurentsioiguse valdkonnas komisjonis on kriminaalmenetlus EIÕK tähenduses. Järelikult, kuna komisjon on haldusorgan, mitte „sõltumatu ja erapooletu kohus”, lasub Üldkohtul hagiavaldust läbi vaadates kohustus viia läbi täielik kohtulik kontroll komisjoni otsuste üle nii fakti- kui õigusküsimustes, see tähendab, et ta peab analüüsima kõiki asjakohaseid asjaolusid ning tegema otsuse kõigis faktilistes asjaoludes, tuginedes enda sõltumatule hinnangule.
- 38 Apellant märgib, et käesoleval juhul ei viinud Üldkohus läbi kohast kohtulikku kontrolli ning et ta ei võtnud nimelt arvesse rikkumise lühiajalist kestust ning tema vabatahtlikku lahkumist kartelist enne seda, kui komisjon alustas oma uurimisi. Lisaks kritiseerib ta vaidlustatud kohtuotsuse punkte 143–145, milles Üldkohus viitab komisjoni laiale kaalutlusõigusele, kui ta määrab kindlaks trahvi suurendamise määra, mida ta kavatseb kohaldada rikkumise kestuse alusel. Ta leiab, et Üldkohus piiras valesti oma kohtuliku kontrolli pelga seaduslikkuse kontrolliga.
- 39 Teise väite raames kinnitab apellant, et Üldkohus ei võtnud arvesse asjaolu, et ta oli ohver, mitte algataja. Nii kohtles Üldkohus teda samamoodi kui teisi ettevõtjaid, võttes

üksnes arvesse müügimahtu, mitte apellandi süüd. Samuti võttis kohus valesti arvesse müügimahtu Kreekas, kuigi see territoorium ei olnud ilmselt seotud rikkumisega.

- 40 Kohtuistungil leidis apellant, et argument, et konkurentsialane menetlus on kriminaalõiguslik EIÕK artikli 6 tähenduses, ei ole asjakohane kohtuliku kontrolli osas, kuna see kontroll peab vastama samadele kriteeriumidele nagu menetlus, mida peetakse Euroopa Inimõiguste Kohtu praktika tähenduses karistusõiguse „tuumikusse” kuuluvaks, või haldusõigust puudutav menetlus, nagu märgib komisjon. Seevastu on kvalifitseerimine „kriminaalmenetlusena” oluline, selleks et hinnata menetlusi komisjonis EIÕK artiklit 6 silmas pidades. Apellant esitas selle kohta erinevat kriitikat.
- 41 Kohtuistungil kritiseeris apellant ka Üldkohtu ebajärjepidevust konkurentsiasjades läbi viidud kontrolli käigus. Tema teatud kohtuotsustes, nagu 11. detsembri 2003. aasta otsus kohtuasjas T-59/99: *Ventouris vs. komisjon* (EKL 2003, lk II-5257) ning 29. aprilli 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-236/01, T-239/01, T-244/01-T-246/01, T-251/01 ja T-252/01: *Tokai Carbon jt vs. komisjon* (EKL 2004, lk II-1181), teostas Üldkohus põhjalikku kontrolli, samas kui teistes kohtuasjades, nagu käesolev asi, viitas Üldkohus suures osas komisjoni hinnangule ja kasutas ilmse hindamisvea kriteeriumi.
- 42 Viidates veale, mille Üldkohus avastas seoses apellandi mitteosalemisega kõigis kokkulepetes, väidab viimane, et Üldkohus oleks pidanud olema veelgi hoolsam selle kontrollimisel, kas trahv vastab rikkumise raskusele.
- 43 Komisjon rõhutab, et mõiste „täielik pädevus” EIÕK tähenduses ei ole identne mõistega „täielik pädevus”, mis on liidu kohtutel EL-i toimimise lepingu ja liidu õigusnormide alusel. EIÕK kohaselt on „täieliku pädevusega” organisatsioon üksus, kellel on

pädevus „muuta tehtud otsust kõikides aspektides, nii faktiliselt kui ka õiguslikult”. Nii on see Üldkohtu puhul. Asutamislepingu ja liidu õigusnormidega Üldkohtule antud täielik pädevus trahvide alal, mis võimaldab sellel kohtul asendada komisjoni hinnang trahvi kohta enda hinnanguga, läheb kaugemale sellest, mis on vajalik kooskõlaks EIÕK-ga, kuna viimase kohaselt on vaid nõutav, et kohus võiks kontrollida faktilisi vigu. Apellandi väide, mille kohaselt ei saa Üldkohus piirduda seaduslikkuse kontrolliga, vaid tal on kohustus kontrollida trahvi proportsionaalsust, ei vasta seega kriteeriumile, millest lähtub Euroopa Inimõiguste Kohus.

- 44 Viimaks vastab komisjon erinevale üksikasjalikule kriitikale vaidlustatud kohtuotsuse kohta.

Euroopa Kohtu hinnang

- 45 Apellant tugineb EIÕK artiklile 6 ja hartale, et vastu vaielda esiteks kohtuliku kontrolli põhimõtetele, täpsemalt viisile, kuidas Üldkohus avaldas, et ta võttis arvesse komisjoni laia kaalutusõigust, ning teiseks viisile, kuidas Üldkohus teostas käesolevas asjas oma kontrolli.
- 46 Apellatsioonimenetluses otsust tehes on Euroopa Kohtu ülesanne kontrollida, kas viis, kuidas Üldkohus lahendas tema menetletavat hagi, tõi kaasa õigusnormide rikkumise.

- 47 Järelikult tuleb kontrollida, kas Üldkohus teostas käesolevas kohtuasjas temal lasuvat kontrolli, ilma et ta oleks arvesse võtnud vaidlustatud kohtuotsuse punktides 61–64 asuvat kohtuliku kontrolli abstraktset ja deklaratiivset kirjeldust, kuna see kirjeldus ei ole vastus hagiavalduses apellandi toodud väidetele ega toeta vaidlustatud kohtuotsuse resolutsiooni.
- 48 Lisaks ei ole asjakohane argument, mis puudutab Üldkohtu väidetavat ebajärjepidevust kontrolli puhul, mida ta teostas konkurentsiasjades. Käesoleva apellatsioonkaebusega on Euroopa Kohtu kontrollile nimelt allutatud vaidlustatud kohtuotsus, mitte aga Üldkohtu kogu praktika.
- 49 Lisaks ei pea Euroopa Kohus omal algatusel teostama täielikku kontrolli vaidlustatud kohtuotsuse üle, vaid pigem vastama apellandi esitatud väidetele.
- 50 Apellant leidis kohtuistungil, et argument, et konkurentsialane menetlus on kriminaalõiguslik EIÖK artikli 6 tähenduses, ei ole asjakohane kohtuliku kontrolli osas, kuna see kontroll peab vastama samadele kriteeriumidele nagu menetlus, mida peetakse Euroopa Inimõiguste Kohtu praktika tähenduses karistusõiguse „tuumikusse” kuuluvaks, või haldusõigust puudutav menetlus.
- 51 Lisaks, nagu märkis apellant oma apellatsioonkaebuses, viiakse harta artikliga 47 liidu õiguses ellu EIÖK artikli 6 lõikega 1 tagatud kaitse. Seega tuleb viidata üksnes esimesena nimetatud sättele.

- 52 Tõhusa kohtuliku kaitse põhimõte on liidu õiguse üldpõhimõte, mis on praegu ette nähtud harta artiklis 47 (vt 22. detsembri 2010. aasta otsus kohtuasjas C-279/09: DEB, EKL 2010, lk I-13849, punktid 30 ja 31; 1. märtsi 2011. aasta määrus kohtuasjas C-457/09: Chartry, EKL 2011, lk I-819, punkt 25, ning 28. juuli 2011. aasta otsus kohtuasjas C-69/10: Samba Diouf, EKL 2011, lk I-7151, punkt 49).
- 53 Institutsioonide otsuste kohtulik kontroll on korraldatud aluslepingutega. Lisaks seaduslikkuse kontrollile, mis on käesoleval ajal sätestatud ELTL artiklis 263, kavandati määrustes ette nähtud karistuste puhul täieliku pädevuse raames läbiviidavat kontrolli.
- 54 Seoses seaduslikkuse kontrolliga on Euroopa Kohus otsustanud, et kuigi komisjonil on valdkondades, mille tõttu antakse keerulisi majanduslikke hinnanguid, kaalutlusruum majanduslikes küsimustes, ei tähenda see, et liidu kohus peab hoiduma kontrollimast, kuidas on komisjon majandusandmeid tõlgendanud. Liidu kohus ei pea nimelt kontrollima ainult esitatud tõendite sisulist õigsust, usaldusväarsust ja sidusust, vaid ka kontrollima, kas kogutud tõendid sisaldavad kogu asjakohast teavet, mida keerulise olukorra hindamisel tuleb arvesse võtta, ja kas kõnealused tõendid võivad toetada järeldusi, mis nende pinnalt on tehtud (vt 15. veebruari 2005. aasta otsus kohtuasjas C-12/03 P: komisjon vs. Tetra Laval, EKL 2005, lk I-987, punkt 39, ning 22. novembri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-525/04 P: Hispaania vs. Lenzing, EKL 2007, lk I-9947, punktid 56 ja 57).
- 55 Määruse nr 17 artikli 15 lõike 2 teises taandes on seoses konkurentsiõigusrikkumiste eest määratava karistusega sätestatud, et trahvisummat määrates võetakse arvesse nii rikkumise raskusastet kui ka kestust. Sama sõnastus asub määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikes 3.

- 56 Euroopa Kohus on otsustanud, et trahvisummade määramisel on vaja arvesse võtta rikkumiste kestust ja kõiki muid tegureid, mis võivad mõjutada rikkumiste raskuse hinnangut, nagu iga ettevõtja käitumine, nende roll kooskõlastatud tegevuse kehtestamisel, tegevusest saada võidav kasu, nende ettevõtjate suurus ja asjassepuutuvate kaupade väärtus ning oht, mida seda liiki rikkumised Euroopa Ühendusele kujutavad (7. juuni 1983. aasta otsus liidetud kohtuasjades 100/80-103/80: *Musique Diffusion française jt vs. komisjon*, EKL 1983, lk 1825, punkt 129; eespool viidatud kohtuotsus *Dansk Rørindustri jt vs. komisjon*, punkt 242, ning 3. septembri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-534/07 P: *Prym ja Prym Consumer vs. komisjon*, EKL 2009, lk I-7415, punkt 96).
- 57 Euroopa Kohus on samuti märkinud, et samuti tuleb arvesse võtta objektiivseid elemente, nagu konkurentsivastaste tegude sisu ja kestus, nende arv ja intensiivsus, mõjutatud turu ulatus ja majanduse kahjustatus. Analüüsis tuleb samuti arvestada vastutavate ettevõtjate suhtelist olulisust ja turuosa ning rikkumise võimalikku kordumist (7. jaanuari 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ja C-219/00 P: *Aalborg Portland jt vs. komisjon*, EKL 2004, lk I-123, punkt 91).
- 58 Niisuguse suure hulga elementide tõttu peab komisjon läbi viima rikkumise asjaolude põhjaliku kontrollimise.
- 59 Läbipaistvuse eesmärgil võttis komisjon vastu suunised, milles ta märgib, millal ta võtab arvesse rikkumise seda või teist asjaolu, ning milles on toodud sellest trahvisummale tuleneda võivad tagajärjed.
- 60 Suunised, mille osas Euroopa Kohus otsustas, et need kujutavad endast käitumisnormi, mis sisaldab viidet järgimisele kuuluvale praktikale ning mida haldusasutus ei või konkreetsel juhul eirata, esitamata võrdse kohtlemise põhimõttega kooskõlas olevaid põhjendusi (18. mai 2006. aasta otsus kohtuasjas C-397/03 P: *Archer Daniels Midland*

ja Archer Daniels Midland Ingredients vs. komisjon, EKL 2006, lk I-4429, punkt 91), piirduvad sellega, et kirjeldavad komisjoni järgitavat rikkumise analüüsimise meetodit ja kriteeriume, mida viimane peab arvesse võtma trahvisumma kindlaksmääramisel.

- 61 On põhjust meenutada liidu aktide põhjendamise kohustust. Käesoleval juhul on sellel kohustusel eriline tähtsus. Komisjonil lasub kohustus põhjendada oma otsust ning eeskätt selgitada, kuidas ta kaalus ja hindas arvessevõetud elemente (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Prym ja Prym Consumer vs. komisjon, punkt 87). Põhjenduse olemasolu peab kohus kontrollima omal algatusel.
- 62 Lisaks lasub liidu kohtul kohustus kontrollida seaduslikkust elementide alusel, mille on hageja esitanud oma väidete põhjendamiseks. Selle kontrolli käigus ei saa kohus tugineda kaalutlusruumile, mis on komisjonil nii selliste elementide valikul, mida ta võttis arvesse suunistes nimetatud kriteeriumide kohaldamisel, kui ka nende elementide hindamisel, et loobuda põhjalikust õiguslike ja faktiliste asjaolude kontrollimisest.
- 63 Seaduslikkuse kontrolli täiendab täielik pädevus, mis oli liidu kohtule antud määruse nr 17 artikliga 17 ja mis talle praegu on ELTL artikli 261 kohaselt antud määruse nr 1/2003 artikliga 31. Kohtul on lisaks karistuse pelgale seaduslikkuse kontrollile õigus asendada komisjoni hinnang enda omaga ja järelikult määratud trahv või karistusmakse tühistada, seda vähendada või suurendada (vt selle kohta 15. oktoobri 2002. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P – C-252/99 P ja C-254/99 P: Limburgse Vinyl Maatschappij jt vs. komisjon, EKL 2002, lk I-8375, punkt 692).

- 64 Siiski tuleb rõhutada, et täieliku pädevuse teostamine ei tähenda omal algatusel kontrollimist, ning meenutada, et menetlus liidu kohtutes on võistlev. Välja arvatud avalikul huvil põhinev väide, mille kohus peab tõstatama omal algatusel, on vaidlustatud otsuse põhjenduse niisugusel puudumisel hageja see, kes peab tõstatama väited selle otsuse kohta ning esitama nende väidete põhjendamiseks tõendid.
- 65 Kõnealune menetluslikku laadi nõue ei lähe vastuollu normiga, mille kohaselt peab konkurentsieeskirjade rikkumiste puhul komisjon tõendama tema kindlaks tehtud rikkumist ning esitama tõendid, mille alusel saab õiguslikult piisavalt tuvastada rikkumise koosseisu kuuluvate asjaolude asetleidmist. Kohtusse esitatud hagi raames peab hageja nimelt tuvastama vaidlustatud otsuse vaidlusalusel osad, sõnastama sellekohased etteheited ning tooma välja tõendid, mis võivad kujutada kaalukaid tõendeid, kinnitades, et need etteheited on põhjendatud.
- 66 See, et puudub kogu vaidlustatud otsuse üle omal algatusel läbiviidav kontroll, ei riku tõhusa kohtuliku kaitse põhimõtet. Seda põhimõtet järgides ei ole vältimatu, et Üldkohus, olgugi et ta peab vastama esitatud väidetele ning kontrollima nii õiguslikke kui faktilisi asjaolusid, peaks omal algatusel uuesti läbi viima toimiku täieliku uurimise.
- 67 Aluslepingutes ette nähtud kontroll tähendab seega, et liidu kohus teostab nii õiguslike kui faktiliste asjaolude kontrolli, samuti seda, et tal on pädevus hinnata tõendeid, tühistada vaidlustatud otsus ning muuta trahvisummat. Seega ei ole tõsi see, et ELTL artiklis 263 sätestatud seaduslikkuse kontroll, mida trahvisumma puhul täiendab määruse nr 1/2003 artiklis 31 ette nähtud täielik pädevus, oleks vastuolus harta artiklis 47 asuva tõhusa kohtuliku kaitse põhimõtte nõuetega.

- 68 Siinkohal tuleb analüüsida erinevaid etteheiteid, mille apellant vaidlustatud kohtuotsuse kohta esitas.
- 69 Apellant kritiseerib kõigepealt vaidlustatud kohtuotsuse punkti 177, milles Üldkohus lükkas tagasi tema argumentid põhjusel, et nende argumentidega seatakse kaudselt kahtluse alla suunistega kehtestatud trahvisummade arvutamise süsteem. Kohtupraktika kohaselt ei ole Üldkohtu jaoks kohustuslikud suunised, vaid ta peab ise kontrollima, kas trahv on proportsionaalne õigusvastase teo raskusega.
- 70 Selles osas tuleb märkida, et vaidlustatud kohtuotsuse punktis 175 lükkas Üldkohus tagasi apellandi ühe etteheidetest viitega komisjoni selgitusele, mida apellant ei vaidlustanud. Selle kohtuotsuse punktis 176 on märgitud, et isegi kui hageja võiks väita, et talle määratud trahvisumma võib nõrgestada tema konkurentsivõimet, ja viidata sellega trahvi ebaproportsionaalsusele, tuleb tõdeda, et hageja ei ole esitanud selle kohta konkreetseid tõendeid. Nagu on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktides 64–66, ei pea Üldkohus – välja arvatud avalikul huvil põhineva väite puhul – teostama omal algatusel kontrolli komisjoni otsuse üle, vaid tegema otsuse õigusvastasust puudutavate väidete kohta, mille on talle esitanud hageja. Käesoleval juhul ei saa apellant heita Üldkohtule ette, et viimane ei ole teinud otsust väidete kohta, mida talle ei ole esitatud või mis ei ole konkreetseid kriitika ja tõendite osas, mis võimaldaks Üldkohtul teostada vaidlusaluse otsuse üle tõhusat kontrolli.
- 71 Igal juhul tõendas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 178 põhjendamisviiga tegemata, et apellant püüdis uuesti vaidlustada trahvisumma kindlaksmääramist rikkumise kestuse alusel. Selle kohtuotsuse punktis 179 lükkas Üldkohus õigesti tagasi apellandi kriitika, mille kohaselt on – arvestades trahvi suurendamist 10% rikkumises osalemise aasta kohta – trahvi määr kuu kohta seda väiksem, mida kauem ettevõtja rikkumises osaleb, meenutades, et suunised kujutavad komisjoni enda

kaalutusõiguse piiramist. Selles osas tuleb meenutada, et rikkumise kestust kui sellist on liidu seadusandja lugenud elemendiks, mida trahvisumma kindlaksmääramisel arvesse võtta, ning et seadusandja määratletud kriteeriumi puudumisel võimaldavad suunised täpsustada selle elemendi mõju trahvi arvutamisel.

- 72 Teiseks kritiseerib apellant asjaolu, et Üldkohus ei võtnud arvesse tema toime pandud rikkumise lühiajalist kestust. Siiski põhineb selline kriteerium eeldusel, et rikkumise kestus oli lühem sellest, mida komisjon võttis arvesse vaidlusaluses otsuses. Siiski tuleb tõdeda, et vaidlustatud kohtuotsuse punktides 129 ja 130 meenutas Üldkohus kohtupraktikat, milles täpsustatakse rikkumise koosseisu tunnuseid. Seda praktikat arvestades kontrollis ta selle kohtuotsuse punktides 131–133, millal rikkumise periood algas, ning selle kohtuotsuse punktides 134 ja 135, millal see lõppes. Tuvastades, et komisjon ei teinud nende asjaolude hindamisel viga, lükkas kohus selle väite tagasi.
- 73 Oma apellatsioonkaebuses ei vaidlusta apellant asjaolude sellist hindamist, kuna see oleks igal juhul vastuvõetamatu, kuna asjaolude hindamine ei kuulu Euroopa Kohtu kontrolli hulka. Seega tuleb tõdeda, et rikkumise kestuse arvessevõtmata jätmist puudutav kriitika põhineb valel eeldusel ning see tuleb tagasi lükata.
- 74 Kolmandaks kritiseerib apellant Üldkohut, kuna viimane ei võtnud arvesse tema vabatahtlikku lahkumist kartelist enne seda, kui komisjon alustas oma uurimisi. Siiski meenutas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 151 kohtupraktikat, mille kohaselt ei ole komisjon kohustatud vähendama trahvi sellise rikkumise lõpetamise eest, mis lõppes juba enne selle institutsiooni esimest sekkumist, ning selle kohtuotsuse punktis 152 asjaolu, et kartelist Chalkori vabatahtlikku lahkumist oli piisavalt arvesse võetud temaga seotud rikkumise kestuse arvutamisel. Seega ei ole apellandi kriitika põhjendatud.

- 75 Neljandaks kritiseerib apellant vaidlustatud kohtuotsuse punkte 143–145, milles Üldkohus viitab komisjoni laiale kaalutusõigusele seoses trahvi suurendamise määra kindlaksmääramisega, mida ta kavatseb kohaldada rikkumise kestuse alusel. Ta leiab, et Üldkohus piiras valesti oma kohtulikku kontrolli pelga kontrollimisega, kas suunistega on kooskõlas trahvi rikkumise kestuse alusel suurendamise määr.
- 76 Selles osas tuleb viidata Euroopa Kohtu praktikas kujundatud põhimõtetele, mis puudutavad trahvisumma kindlaksmääramist ning mida on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktides 56 ja 57. Suur hulk arvessevõetavaid elemente annab komisjonile tingimata eri võimalusi nende elementide hindamisel, nende kaalumisel ja nende analüüsimisel, selleks et rikkumise eest kohaselt karistada. Siiski jäävad komisjonile teatud kohustused.
- 77 Meenutagem, nagu on juba mainitud käesoleva kohtuotsuse punktis 71, et rikkumise kestust kui sellist on liidu seadusandja lugenud elemendiks, mida trahvisumma kindlaksmääramisel arvesse võtta, ning et seadusandja määratletud kriteeriumi puudumisel võimaldavad suunised täpsustada selle elemendi mõju trahvi arvutamisel. Seega ei teinud Üldkohus viga, kui ta kontrollis, kas komisjoni arvutus on suunistega kooskõlas.
- 78 Igal juhul ja vastupidi apellandi väidetule ei piiranud Üldkohus seda kontrolli küsimusega suunistega kooskõla kohta, vaid kontrollis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 145 ise karistuse kohasust.
- 79 Viiendaks väidab apellant, et Üldkohus ei võtnud arvesse asjaolu, et ta oli ohver, vaid kohtles teda samamoodi kui teisi ettevõtjaid, võttes üksnes arvesse müügi mahtu, mitte tema süüd. Sellegipoolest tuleb märkida, et vaidlustatud kohtuotsuse punktis 72 meenutas Üldkohus kohtupraktikat, mille kohaselt ei vabasta ettevõtjale avaldatav surve viimast tema vastutusest rikkumises osalemise eest (vt selle kohta eespool

viidatud kohtuotsus Dansk Rørindustri jt vs. komisjon, punktid 369 ja 370; Üldkohtu 20. märtsi 2002. aasta otsus kohtuasjas T-17/99: KE KELIT vs. komisjon, EKL 2002, lk II-1647, punkt 50, ning 29. novembri 2005. aasta otsus kohtuasjas T-62/02: Union Pigments vs. komisjon, EKL 2005, lk II-5057, punkt 63). Seega põhineb käesolev kriitika valel eeldusel, nimelt sellel, et apellant on ohver, mitte rikkumise eest vastutav kartelliosaline.

- 80 Kuuendaks kritiseerib apellant Üldkohut, kuna viimane võttis valesti arvesse müügimahtu Kreekas, samas kui see territoorium ei olnud ilmselgelt seotud rikkumisega. See kriitika põhineb siiski valel eeldusel, mis puudutab Kreeka väljajätmist kartellikokkuleppega seotud territooriumilt. Selles osas tuleb märkida, et vaidlustatud kohtuotsuse punktis 120 tõdes Üldkohus, et apellant ei ole vaidlustanud vaidlusaluse otsuse põhjenduses 17 toodud komisjoni järeldust, mille kohaselt oli Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) territoorium – mille osa on Kreeka – asjaomane geograafiline turg, mida kartellikokkulepe mõjutas.
- 81 Igal juhul ilmneb apellandi kinnitustest endist – nagu need on vaidlustatud kohtuotsuse punktis 117 kokku võetud –, et apellant osales kartellikokkuleppes hirmust viie rühma sunnimeetmete, nimelt dumpingu ees Kreeka turul. Need põhjused on piisavad, et tuvastada, et tema osalemine kartellikokkuleppes oli põhjendatud huviga säilitada konkurents Kreeka turul. Kriitika ei ole seega põhjendatud.
- 82 Neist kaalutlustest kogumis ilmneb, et apellandi kriitika ei ole põhjendatud. Isegi kui Üldkohus on korduvalt, näiteks vaidlustatud kohtuotsuse punktides 62, 63 või 143 viidanud komisjoni „sisulisele kaalutlusruumile” või „laiale kaalutlusõigusele”, ei taakistanud selline viitamine Üldkohtul teostada õiguslike ja faktiliste asjaolude täielikku kontrolli.

83 Esimene ja teine väide tuleb seega tagasi lükata.

Kolmas ja neljas väide, et Chalkorile määratud trahvi ülevaatamine oli ebamõistlikku ja meelevaldset laadi ning et vaidlustatud kohtuotsust ei ole selles osas kohaselt põhjendatud

Poolte argumendid

84 Need kaks väidet puudutavad vaidlustatud kohtuotsuse punkte 105–113 ja 182–184. Neid väiteid tuleb analüüsida koos.

85 Vaidlustatud kohtuotsuse punktid 105–113 on sõnastatud järgmiselt:

„105 [...] Üldkohus leiab oma täieliku pädevuse raames [...], et komisjoni määratud lähtesumma on kohane, arvestades kartellikokkuleppe kolme osa kui terviku raskust, ning et vähendada tuleb Chalkorile määratud trahvi lähtesummat, et võtta arvesse asjaolu, et komisjon pidas teda vastutavaks üksnes osalemise eest kartellikokkuleppe kolmandas osas.

106 Lisaks tuleb tagasi lükata eespool punktides 83 ja 84 toodud komisjoni argumendid osas, mille kohaselt SANCO kokkulepetes hageja mitteosalemine kajastus piisavalt trahvi konkreetses lähtesummas, mis talle määrati. See

argument põhineb eeldusel, et Chalkori puhul, kes SANCO torusid ei müünud, arvutati turuosa katmata sanitaartehniliste vasktorude kõigi tootjate, sealhulgas SANCO torude müügist saadud kogukäibe alusel.

- 107 SANCO kokkulepped ning laiendatud Euroopa kokkulepped puudutasid sama asjaomast turgu, nimelt katmata sanitaartehniliste vasktorude turgu. Järelikult pidi komisjon isegi SANCO kokkulepete puudumisel võtma arvesse SANCO torude müügist saadud käivet, et arvutada hageja turuosa asjaomasel turul.
- 108 Olukord WICU ja Cuprothermi kokkulepete puhul on seevastu teistsugune. Need lepingud puudutasid tooteid, mis ei ole asendatavad katmata sanitaartehniliste vasktorudega. [Vaidlusaluse] otsuse põhjendusest 459 ilmneb nimelt, et puhtast vasest sanitaartehnilised torud ning plastkattega sanitaartehnilised vasktorud hõlmavad eraldiseisvaid asjaomaseid turge.
- 109 Seega arvutades hageja turuosa, kes tegutses katmata sanitaartehniliste vasktorude turul, käibe alusel, mis saadi katmata sanitaartehniliste vasktorude turul, ning käibe alusel, mis saadi plastkattega sanitaartehniliste vasktorude turul, määrati hagejale väiksem turuosa ning järelikult madalam konkreetne lähtesumma sellest, mis oleks määratud, kui tema turuosa oleks arvutatud vaid käibe alusel, mis saadi turul, kus ta tegelikult kartellikokkuleppe raames osales.
- 110 Teiseks, mis puudutab küsimust, kas asjaolu, et koostöö viie rühmas oli intensiivsem sellest, mis valitses üheksa rühmas, õigustab erinevat kohtlemist trahvide puhul, siis tuleb märkida järgnevat.

- 111 Viie rühm ning üheksa rühm tegutsesid mõlemad kartellikokkuleppe kolmanda osa raames, mille eest peeti hagejat vastutavaks. [Vaidlusaluse] otsuse põhjenduses 690 tõdes komisjon, et asjaolu, et hageja ei kuulunud viie rühma, oli tingitud tema suurusest. Hageja ei vaidlustanud seda järeldust.
- 112 Järelikult ei saa komisjonile ette heita seda, et ta leidis, et kohaselt võeti laiendatud Euroopa kokkulepetes hageja osalemise raskust arvesse rikkujate kategooriatesse jagamisel, mille komisjon viis läbi nende turuosade alusel.
- 113 Eespool toodud arvestades tuleb üksnes muuta hagejale määratud trahvi summat, et kajastada tema mitteosalemist SANCO kokkulepetes. Selle muutmise konkreetseid tagajärgi on täpsustatud allpool punktides 183–186.”

⁸⁶ Vaidlustatud kohtuotsuse punktid 182–184 on sõnastatud järgmiselt:

„182 [...] tuleb muuta [vaidlusalust] otsust osas, milles komisjon trahvi summa kindlaksmääramisel ei võtnud arvesse asjaolu, et hageja ei osalenud SANCO kokkulepetes.

183 Ülejäänud osas jäävad muutmata nii [vaidlusaluses] otsuses toodud komisjoni kaalutlused kui ka käesolevas asjas kohaldatud trahvide arvutamise meetod. Trahvi lõppsumma tuleb arvutada seega järgmiselt.

- 184 Hagejale määratud trahvi lähtesummat tuleb vähendada 10%, et võtta arvesse kartellikokkuleppes tema osalemise väiksemat raskust, võrreldes raskusega „SANCO-tootjate” puhul. Hagejale määratava trahvi uus lähtesumma on seega 8,82 miljonit eurot.”
- 87 Oma kolmandas väites leiab apellant, et Üldkohus järeldas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 104 õigesti, et komisjon rikkus võrdse kohtlemise põhimõtet, kuna ta jättis trahvisumma arvutamisel arvesse võtmata asjaolu, et erinevalt kontsernist, mille moodustasid KME Germany AG, varem KM Europa Metal AG, KME France SAS, varem Tréfinmétaux SA, ning KME Italy SpA, varem Europa Metall SpA, Wieland-Werke AG, ning kontsernist, mille moodustasid Boliden AB, Outokumpu Copper Fabrication AB, varem Boliden Fabrication AB, ning Outokumpu Copper BCZ SA, varem Boliden Cuivre & Zinc SA, osales apellant vaid kartellikokkuleppe ühes osas. Siiski vähendas kohus meelevaldselt trahvi 10%, kuna selline vähendamine näib pigem liiga tagasihoidlik, selleks et kajastada erilisi ja peamiselt vaidlustamata asjaolusid, mis esinesid Chalkori puhul.
- 88 Üldkohus ei järginud trahvisumma ülevaatamisel siiski põhimõttelist lähenemist, mis seisneb näiteks tuginemises SANCO torude müügi osale katmata sanitaartehniliste vasktorude turul või trahvi vähendamises 49% või 37% lähtuvalt arvessevõetavast turust või trahvi vähendamises selleks, et võtta arvesse Kreekas saadud käibe alusetut kaasamist trahvi arvutamisse. Selle asemel piirdus ta sellega, et ta nõustus komisjoni soovitatud matemaatilise lähenemisega ning vähendas trahvi meelevaldselt, järgimata lähenemist, mis rajaneks põhimõtetel ja oleks matemaatiliselt kohane.
- 89 Apellant võrdleb Üldkohtu seda otsust lahendiga eespool viidatud kohtuasjas *Ventouris vs. komisjon*. Samadel põhjustel, milleks on selle kohtuotsuse punktis 219 nimetatud õigluse ja proportsionaalsuse kaalutus, oleks Üldkohus pidanud vähendama

trahvi 49%, võttes arvesse SANCO ning WICU ja Cuprothermi turgude välistamist suuremast vasktorude turust, või 37%, võttes arvesse SANCO turu välistamist kitsamast katmata sanitaartehniliste vasktorude turust.

- 90 Oma neljandas väites heidab apellant Üldkohtule ette, et viimane ei põhjendanud vaidlustatud kohtuotsust nõuetekohaselt. Kohus vähendas trahvi lähtesummat 10%, selleks et võtta arvesse asjaolu, et apellandi kartellikokkuleppes osalemine ei olnud nii raske, kui SANCO tootjate puhul, kuid ta ei esitanud ühtegi kaudset tõendit, millest oleks võimalik mõista, mil viisil ta leidis, et 10% vähendamine lahendab probleemi. Kuna Üldkohus ei ole täpsustanud ühtegi kriteeriumi, millele ta tugines, ei võimalda Üldkohus Euroopa Kohtul tuvastada, kas vaidlustatud kohtuotsus on vastuolus proportsionaalsuse põhimõttega ning kas trahv, nagu selle määras Üldkohus, kajastab kohaselt Chalkori osalemise raskust rikkumises.
- 91 Komisjon väidab, et need väited on vastuvõetamatud osas, milles apellant palub Euroopa Kohtul trahvisummat uuesti hinnata, kuna see ei kuulu apellatsioonimenetluses Euroopa Kohtu pädevusse.
- 92 Teise võimalusena väidab ta, et oma kolmandas väites piirdub apellant vaidlustatud kohtuotsuse kritiseerimisega, ilma et ta täpsustaks õiguslikku alust, millest lähtuvalt oleks Üldkohus pidanud tegema teistsuguse otsuse. Vastuseks neljandale väitele leiab komisjon nimelt, et mitte apellandi viidatud, vaid muud lõigud vaidlustatud kohtuotsuses selgitavad, miks Üldkohus lükkas tagasi teatud argumendid, millega apellant vaidles vastu trahvi vähendamise summale.

Euroopa Kohtu hinnang

- 93 Kõigepealt tuleb seoses müügiga Kreekas viidata käesoleva kohtuotsuse punktidele 80 ja 81.
- 94 Tõdegem, et Üldkohus põhjendas oma otsustust muuta trahvisummat vaidlustatud kohtuotsuse punktides 105–113 ja 183. Kohus rõhutas kõigepealt selle otsuse punktis 109, et apellandi turuosa arvutamise meetod oli tema jaoks soodne, kuna see arvutati nii, et tema käive jagati summaga, mis kujutas endast käivet, mis saadi katmata sanitaartechniliste vasktorude turul, ning käivet, mis saadi plastkattega sanitaartechniliste vasktorude turul, samas kui talle ei heidetud ette osalemist WICU ja Cuprothermi kokkulepetes, mis puudutavad plastkattega sanitaartechniliste vasktorusid.
- 95 Lisaks märkis kohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 111, et apellant ei vaidlustanud vaidlusaluse otsuse põhjenduses 692 toodud asjaolu, et ta ei kuulunud viie rühma oma suuruse tõttu. Nii vastas ta apellandi argumendile, mis on kokku võetud vaidlustatud kohtuotsuse punktis 77 ning mille kohaselt oli üheksa rühma liikmete vahel koostöö vähem intensiivnem kui viie rühma liikmete vahel, ning viidates vaidlusaluse otsuse põhjendusele 690, nõustus komisjoni argumendiga, mille kohaselt ei olnud apellandi osalemine kartellikokkuleppes kvalitatiivselt ega kvantitatiivselt erinev teiste rikkujate tegevusest.
- 96 Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 112 kiitis Üldkohus heaks põhimõtte, mille kohaselt rikkumise raskuse mõõtmine toimub rikkujate kategooriatesse jagamisel nende turuosade alusel. Kohus kordas selle kohtuotsuse punktis 183 oma üldist heakskiitu trahvide arvutamise meetodi kohta.

- 97 Selline põhjendus kinnitab õiguslikult piisavalt elemente, mida Üldkohus võttis arvesse apellandile määratud trahvi vähendamiseks. Võimalust vähendada trahvi kindla summa võrra ei saa kohtule ette heita, arvestades võimatust täpselt kaaluda iga elementi, millest teatud toetavad apellanti, teatud on aga apellandi vastu.
- 98 Lisaks ei saa apellant tõendada proportsionaalsuse põhimõtte rikkumist, tuginedes üksnes käibele, välistades SANCO kokkulepped ning WICU ja Cuprothermi kokkulepped või üksnes SANCO kokkulepped. Meenutagem, et kartellikokkuleppega hõlmatud turu käive on vaid üks paljudest elementidest, mida võib arvesse võtta sanktsioonisumma kindlaksmääramisel.
- 99 Mis puudutab võrdlust eespool viidatud kohtuotsuses *Ventouris vs. komisjon* Üldkohtu kasutatud meetodiga, siis tuleb rõhutada, et selle kohtuotsuse aluseks olnud asjas karistas komisjon *Ventouris Group Enterprises SA*-d kahe rikkumise eest, kuigi see oli toime pannud vaid ühe, samas kui käesolevas kohtuasjas osales apellant ühe, kuid mitmeosalise rikkumise ühes osas. Lisaks ilmneb eespool viidatud kohtuotsuse *Ventouris vs. komisjon* punktist 221, et Üldkohus muutis trahvisummat, arvestades vaidlustatud otsuse ülesehitust ning trahvi kindlaksmääramisel komisjoni kohaldatud meetodit. Täpselt nii tegi Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuses, kui ta kiitis selle kohtuotsuse punktides 112 ja 183 heaks rikkumise raskuse hindamiseks ja trahvi arvutamiseks komisjoni kasutatavad meetodid.
- 100 Seega ei saa sellest võrdlusest eespool viidatud kohtuotsusega *Ventouris vs. komisjon* tuletada ühtegi argumenti, mis võimaldaks kahtluse alla seada vaidlustatud kohtuotsuse põhjendusi, isegi kui võrdlus oleks asjakohane vaatamata asjaolule, et eespool viidatud kohtuotsus puudutab eraldiseisvat kohtuasja, milles hageja esitas teistsugused väited kui käesolevas kohtuasjas, ning milles toimus kohtuvaidlus, milles Chalkor ei osalenud.

- 101 Osas, milles apellant seab kahtluse alla Üldkohtu lahendi õigluse, tuleb tõdeda, et Üldkohtu otsust, mis põhineb üksnes õiglusel, ei saa Euroopa Kohus apellatsioonimenetluse raames kuidagi kontrollida.
- 102 Kõiki neid asjaolusid arvestades ei ole kolmas ja neljas väide põhjendatud.
- 103 Järelikult ei saa mitte ühegi väitega, mille Chalkor esitas oma apellatsioonkaebuse põhjendamiseks, nõustuda ning seega tuleb apellatsioonkaebus jätta rahuldamata.

Kohtukulud

- 104 Kodukorra artikli 69 lõike 2 alusel, mida kohaldatakse kodukorra artikli 118 alusel ka apellatsioonimenetluse suhtes, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja Chalkor on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb käesoleva kohtumenetluse kulud välja mõista Chalkorilt.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

1. Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.

2. Mõista kohtukulud välja Chalkor AE Epexergasias Metallonilt.

Allkirjad